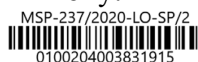

Mgr. MARIE BENEŠOVÁ
MINISTRYNĚ SPRÁVEDLNOSTI ČR

Praha 10. června 2020
Č.j. MSP-237/2020-LO-SP/2
Počet listů: 2
Přílohy: 2

Vážený pane poslanče,

obracím se na Vás v reakci na Vaši interpelaci ev. č. 1231, která nám byla zaslána dne 27. května 2020 ve věci sporů, které se nikdy nedostanou k soudu. Vaše interpelace se dotýká jevu zvaného racionální apatie. Dotazujete se zejména na to, zda Ministerstvo spravedlnosti věnuje této oblasti pozornost a zda disponuje relevantními daty či kvalifikovanými odhady.

Úvodem mi dovoluje Vás ujistit, že ačkoliv nejde o oblast, kterou by pro nás bylo možné statisticky průkazně podchytit a zaznamenat (ve statistikách lze v takových případech evidovat jen věci, které se stanou, nikoliv nestanou, a proto evidujeme z povahy věci jen spory, které se k soudu dostanou), zabýváme se jí na Ministerstvu spravedlnosti dlouhodobě. Na Váš první dotaz, zda Ministerstvo spravedlnosti věnuje pozornost i sporům, které se k soudům nedostanou, Vám tedy mohu odpovědět kladně.

O této skutečnosti svědčí zejména naše dlouhodobá práce na přípravě zákona o hromadném řízení. Návrh směřuje především na oblasti práva, jimiž se soudy dnes příliš nezabývají, neboť se poškozeným vymáhání nároků soudní cestou nevyplatí. Typickým příkladem uvedené kategorie jsou spotřebitelské spory, ale také spory zaměstnanecké či v oblastech životního prostředí. Tato zjištění z praxe nás vedla již v roce 2016 k rozhodnutí věnovat se projektu kolektivních řízení a připravit právní úpravu, která by odstranění některých negativních důsledků racionální apatie zejména ve spotřebitelském právu mohla pomoci.

Pokud jde o Váš dotaz, zda Ministerstvo spravedlnosti provádělo určitá šetření či výzkum mezi veřejností a zda disponuje kvalifikovanými daty týkajícími se možné hranice racionální apatie, mohu Vám sdělit následující. V roce 2016 jsme oslovili neziskové organizace věnující se ochraně spotřebitele s dotazem, zda český spotřebitel naráží na problém nákladovosti soudních řízení a zda se české právo s problémem racionální apatie potýká. Všechny spotřebitelské organizace, které tehdy na naši výzvu odpověděly, nám potvrdily, že v praxi spotřebitelé na vymáhání svých nároků rezignují velmi často. Pokud jde o konkrétní

částku, nebyla reakce ze strany dotčených spotřebitelských subjektů jednotná – někdy se uváděly řádově stovky korun, jindy i tisíce či dokonce nižší desítky tisíc. Podle tvrzení neziskových organizací záleží do značné míry i na povaze a významu konkrétního sporu pro spotřebitele.

V souvislosti s přípravou a dokončováním návrhu zákona o hromadném řízení jsme následně podpořili iniciativu neziskové organizace Sdružení českých spotřebitelů, která po konzultaci s námi a ve spolupráci s agenturou SC&C provedla v roce 2019 nezávislý průzkum veřejného mínění zabývající se problematikou hromadných řízení. V tomto průzkumu se mimo jiné kladla otázka, od jaké částky jsou spotřebitelé ochotni podat žalobu k soudu. Z průzkumu vyplynulo, že pro většinu osob (46 % oslovených) se hranice, u níž jsou připraveni se soudit, láme v rozmezí 5 – 15 000 Kč, přičemž průměrná částka činí okolo 14 630 Kč. Právě tuto hranici lze přitom považovat za hranici racionální apatie. Pro zajímavost mohu doplnit, že pouze 12 % spotřebitelů je ochotných se soudit o částky do 1 000 Kč a naopak 16 % poškozených by žalobu podalo až od částky nad 50 000 Kč. Celý průzkum je k dispozici na webu neziskové organizace SČS (www.konzument.cz) a hodnocení výsledků Vám zasílám též v příloze.

Ve světle uvedených okolností Ministerstvo spravedlnosti vypracovalo a předložilo návrh zákona o hromadném řízení, který by do budoucna mohl vymáhání drobných nároků spotřebitelů významně zlevnit a usnadnit. Hromadná žaloba podle navrhovaného zákona umožní, aby se spotřebitelé spojili a drobné nároky vymáhali společně v jediném soudním řízení. Začátkem tohoto roku návrh zákona schválila vláda a nyní se projednává v Poslanecké sněmovně jako sněmovní tisk 775. Jsem přesvědčena, že právě kolektivní žaloby jsou vhodným nástrojem, jak nastolené problémy vyřešit a negativní projevy racionální apatie spočívající zejména v chybějící motivaci pro nepoctivé podnikatele, kterým se jejich nekalá praktika vyplácí, odstranit.

V závěru interpelace se tážete na to, zda Ministerstvo spravedlnosti disponuje kvalifikovanými odhady, které by zkoumaly vliv novely zákona o soudních poplatcích na hranici racionální apatie. Žádnými statistikami ani odhady obdobného typu nedisponujeme. Jelikož však navrhované zvýšení soudních poplatků představuje toliko parametrickou změnu, která má zohlednit ekonomický a hospodářský vývoj od posledního zvyšování soudních poplatků v roce 2011, domnívám se, že přijetí novely zákona o soudních poplatcích nebude mít na ochotu lidí se v legitimních případech soudit žádný zásadní vliv a ke zvýšení hranice částky rozhodující pro racionální apatii nedojde. Zde je třeba připomenout i možnost požádat za stanovených podmínek o úplné či částečné osvobození od soudního poplatku. Naopak podaří-li se prosadit zákon o hromadném řízení, bude celkový dopad na vymahatelnost práva v České republice včetně případů, v nichž se poškození potýkají s racionální apatií, pozitivní.

S pozdravem

Přílohy:

1. Výsledky průzkumu veřejného mínění agentury SC&C
2. Tisková zpráva k průzkumu veřejného mínění agentury SC&C

Vážený pan
Mgr. et Mgr. Jakub Michálek
poslanec
Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR
Sněmovní 4
118 26 Praha 1